jeugdzorg nederland

postadres
Postbus 85011
3508 AA Utrecht

bezoekadres
Churchilllaan 11
3527 GV Utrecht
T 030 - 298 34 00
info@jeugdzorgnederland.nl
www.jeugdzorgnederland.nl

Aan het college van B&W en de gemeenteraad

Per e-mail aan alle gemeenten

referentie 20210068/HS/PvdL/YvA/SV/mg
betreft Arbeidsmarkt jeugdzorg
bijlage(n) -

Utrecht, 9 november 2021

Geacht college, geachte raad,

Er is veel aandacht voor de gemeentelijke tekorten bij jeugdzorg. Minder aandacht lijkt er te zijn voor de financiële situatie van de systeempartijen in het jeugdzorgstelsel: de grotere organisaties die vaak al langer bestaan en een breed scala aan expertise en 24/7 (crisis)hulp in huis hebben, waardoor ze snel kunnen op- en afschalen en kunnen bieden wat nodig is voor jongeren en hun ouders. Zij zijn de spil in het netwerk met andere aanbieders en zijn er in principe voor alle jongeren die hulp nodig hebben, ook als er meerdere problemen spelen. Ze zijn kennis- en expertisecentrum en leiden jeugdzorgprofessionals op. Naast het leveren van hulp aan een individuele cliënt, hebben zij dus een veel bredere rol en functie in het jeugdhulpstelsel. Het gaat om aanbieders van jeugd- & opvoedhulp en de Gecertificeerde Instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Juist deze jeugdzorgorganisaties staan er financieel vaak slecht voor. De Jeugdautoriteit[1] merkt 36% van de jeugdhulpaanbieders met een omzet boven 2 miljoen euro aan als 'hoog risico op discontinuïteit van hulpverlening' en 40% als 'middel risico op discontinuïteit van hulpverlening' op basis van hun financiële positie. Intrakoop[2] constateert recent op basis van de jaarcijfers over 2020 dat ruim de helft van de jeugdzorginstellingen een weerstandsvermogen onder de gangbare norm van 15% heeft. Ook boekten 54 jeugdzorginstellingen in hun onderzoek rode cijfers, ruim 20 procent van de onderzochte organisaties. De jeugdzorgorganisaties met een negatief resultaat in 2020 lichten toe dat deze verliezen vooral worden veroorzaakt door tarieven onder kostprijs en de toenemende krapte op de arbeidsmarkt, waardoor de personeelskosten stijgen en er meer flexibele krachten en zzp'ers moeten worden ingehuurd.

---

[1] https://www.jeugdautoriteit.nl/documenten/rapporten/2021/02/05/rapport-financiele-positie-jeugdhulpaanbieders-2019
[2] https://www.intrakoop.nl/nieuws/details/2021/10/26/jeugdzorg-boekt-in-2020-beter-resultaat-maar-blijft-kwetsbaar

De discussie over te lage tarieven loopt al jaren[3]. Er zijn rechtszaken geweest, er is wetgeving in de maak om te komen tot een Algemene Maatregel van Bestuur met bouwstenen voor reële tarieven[4] en de Tweede Kamer nam recent een motie[5] aan die oproept om te komen tot een landelijk tarief (en een landelijk uniforme verantwoording) voor de jeugdbeschermingsorganisaties. Het geldgebrek bij jeugdzorgorganisaties belemmert de transformatie en innovatie, leidt tot wachtlijsten en vergroot de arbeidsmarktproblematiek. Deze brief gaat over dat laatste.

Vorige maand stuurden wij een brandbrief[6] aan de VNG over de arbeidsmarktproblematiek voor de jeugdsector. Via de VNG hoopten wij met deze brief alle gemeenten te bereiken. Uit signalen die wij van onze leden ontvangen, maken wij op dat de urgentie van onze zorgen nog lang niet bij alle gemeenten zijn doorgekomen. Afgelopen week ontving u, net als wij, een ultimatum[7] van de vakbonden. Even los van de specifieke eisen van de bonden, constateren wij met hen dat de werkdruk enorm hoog is en dat jeugdzorgwerkers belangrijk en zwaar werk doen. Onze medewerkers verdienen een fatsoenlijke cao en betere waardering[8]. En hoewel de extra 1,3 miljard euro die gemeenten in 2022 krijgen voor jeugdzorg nu formeel alleen nog voor dat ene jaar geregeld is, is wel duidelijk dat een nieuw kabinet ook voor de jaren daarna met een substantiële extra bijdrage over de brug zal moeten komen, in lijn met de uitspraak in de arbitragezaak tussen rijk en gemeenten. Daarmee is er voldoende perspectief voor gemeenten om structurele maatregelen te nemen die bijdragen aan een beter werkend jeugdzorgstelsel.

Het gebrek aan financiële ruimte bij de werkgevers heeft een directe invloed op de toenemende arbeidsproblematiek in de jeugdzorg. Werkgevers missen de financiële ruimte om een passend loonbod te doen. Salariëring en secundaire arbeidsvoorwaarden spelen een belangrijke rol in de mate waarin de sector medewerkers weet aan te trekken en behouden. Waar het ontbreekt aan reële (en geïndexeerde) tarieven voor jeugdzorgaanbieders, ontstaat een neerwaartse spiraal: het hoge verloop en verzuim verhoogt de werkdruk op de overgebleven professionals. Waardoor ook zij vertrekken en de kwaliteit ernstig onder druk komt te staan.

We zagen jeugdzorgorganisaties omvallen of een cliëntenstop invoeren. Dat lijken nu nog incidenten, maar als deze neerwaartse spiraal niet snel wordt doorbroken dan verwachten we soortgelijke problemen bij veel meer organisaties. Wij maken ons hierover ernstig zorgen omdat de zorg voor de meest kwetsbare kinderen hierdoor nog verder in het gedrang komt. Met onze leden gaan we de komende periode in gesprek over de ondergrens en welke drastische stappen mogelijk nodig zijn als die ondergrens bereikt wordt. We merken dat de temperatuur in onze vereniging oploopt en vrezen dat deze ondergrens bij een aanzienlijk aantal organisaties echt in zicht is.

Daarom doen we een dringend beroep op u om in gesprek te gaan met de jeugdzorgorganisaties die u gecontracteerd heeft en hen in de tarieven en indexatie substantiële ruimte te bieden om het tij te keren. Bovenop de al lopende (of soms al afgeronde) discussies over tarieven en kostprijzen in het algemeen, gaat het nu dan zeer specifiek over de indexatie die (op korte termijn) nodig is om de

---

[3] https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/goede-zorg-fair-tarief/
[4] https://vng.nl/artikelen/indexatie-bij-inkoop-jeugdhulp-en-wmo-ondersteuning
[5] https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/tweede-kamer-landelijk-minimumtarief-voor-jeugdbescherming/
[6] https://www.jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2021/10/2021-10-20-Brief-VNG-arbeidsmarkt-in-jeugdzorgdomein.pdf
[7] https://www.fnv.nl/nieuwsbericht/sectornieuws/zorg-welzijn/2021/11/zorgvakbonden-stellen-ultimatum-aan-jeugdzorg
[8] https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/jeugdzorgprofessionals-verdienen-meer-waardering-vinden-ook-werkgevers/

arbeidsmarktproblematiek te tackelen. Het gaat dan zowel om het overnemen van de hogere Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA) vanwege de landelijke afspraken over hogere zorgsalarissen[9] als om een extra bijdrage om de specifieke arbeidsmarktproblematiek in de jeugdzorg aan te pakken. Als u de jeugdzorgorganisaties voldoende financiële ruimte biedt, kunnen wij namens hen alsnog een toekomstbestendige cao afsluiten. Dat is hard nodig en ook in het belang van uw inwoners die op deze zorg zijn aangewezen.

Met vriendelijke groet,

Namens het bestuur van Jeugdzorg Nederland,

Hans Spigt

Namens de cao-delegatie van Jeugdzorg Nederland,

Paul van der Linden

[9] https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/documenten/kamerstukken/2021/09/23/kamerbrief-over-reactie-op-motie-leden-hijink-en-bikker-om-extra-financiele-middelen-vrij-te-maken-voor-zorgsalarissen